

Årsplan

2022-2023

Gommerud barnehage

Innhold

Innledning.....	2
Årsplan	2
Barnehagen er en pedagogisk virksomhet.....	2
Bærumsbarnehagen	2
Presentasjon av barnehagen	3
Personalet i Gommerud barnehage:	4
TETT PÅ – kvalitet i bærumsbarnehagen.....	5
Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis	6
Barnehagens pedagogiske arbeid	7
Barnehagens verdigrunnlag.....	7
Barn og barndom.....	7
Demokrati.....	7
Mangfold og gjensidig respekt.....	8
Likestilling og likeverd	8
Bærekraftig utvikling	9
Livsmestring og helse.....	11
Omsorg.....	12
Lek.....	13
Danning	13
Læring	13
Vennskap og fellesskap	14
Kommunikasjon og språk.....	14
Barnas medvirkning	16
Samarbeid mellom hjem og barnehage	17
Overganger.....	18
Når barnet begynner i barnehagen – tilvenning	18
Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager.....	18
Fra barnehage til skole	18
Planlegging, vurdering og dokumentasjon.....	19
Planlegging.....	19
Vurdering	19
Dokumentasjon.....	20
Barnehagens arbeidsmåter.....	20
Barnehagens digitale praksis	20
Barnehagens fagområder.....	21
Kommunikasjon, språk og tekst.....	21
Kropp, bevegelse, mat og helse.....	22
Kunst, kultur og kreativitet.....	22
Natur, miljø og teknologi	23
Antall, rom og form.....	23
Etikk, religion og filosofi	24
Nærmiljø og samfunn.....	24
Progresjon.....	25
Kompetanseplan	28
Planleggingsdagene i barnehageåret 2022-2023:.....	28

Innledning

Årsplan

Barnehagen skal utarbeide en årsplan. I tillegg skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov. Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen kan gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte.

Årsplanen inneholder informasjon om hvordan barnehagen arbeider med omsorg, danning, lek og læring for å fremme barnas allsidige utvikling. Planen gir informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold (§ 2) og barns rett til medvirkning (§ 3) og rammeplanen følges opp, dokumenteres og vurderes.

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet

Barnehagen er ifølge [Rammeplan for barnehagen](#) en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste. Dette skal gjøres i samarbeid og forståelse med barnas hjem.

Bærumsbarnehagen

I Bærum er det i tillegg til rammeplanen utarbeidet en barnehagemelding for bærumsbarnehagen, [Barnehagemelding 2015-2025](#).

Arbeidet med barnehagemeldingen skal bidra til at det blir et likeverdige og enhetlige barnehagetilbud i alle Bærums barnehager, for alle barn og foreldre. Tidlig innsats, mestringperspektivet og samarbeid og samhandling skal vektlegges i bærumsbarnehagen. Barnehagen skal ses på som første trinn i utdanningsløpet, og **lek, språk og god helse** er spesielle faglige satsingsområder.

Som oppfølging av barnehagemeldingen utarbeides det kvalitetsplaner. Kvalitetsplanen skal bidra til likeverdige barnehagetilbud i Bærum og sikre tidlig innsats og bedre læring for barna i bærumsbarnehagen. Kvalitetsplanen, [Lek og læring – rammeverk for bærumsbarnehagen](#), som gjelder fra 2019 skisserer satsingsområdene:

- Kommunikasjon og språk
- Livsmestring
- Digital barnehage

Presentasjon av barnehagen

Bærum kommunes visjon:

Sammen skaper vi fremtiden.

Visjonen er løftet til bærumssamfunnet om at innbyggerne også skal være medbyggere. For sammen skal vi bygge de gode lokalsamfunnene – sammen skal vi legge grunnlaget for fellesskapsløftet. Ordene mangfold, raushet og bærekraft skal være kvaliteter ved vårt samfunn.

I Gommerud barnehage har vi vår egen visjon:

Omsorg, lek og læring, for hver en liten Gommerudbæring!

Gommerud barnehage består av 90 barn fordelt på 6 avdelinger, som igjen er fordelt på 2 hus. Nedre og Øvre har adresse Skytten 24/26 med felles uteområde. På Øvre ligger barnehagens språkrom og personalrom. Barnehagens tjenesteleder og avdelingsleder har kontor på Nedre.

Barnehagen ligger flott til midt på Rykkinn med flott turmuligheter og med nærhet til Rykkinnhallen og Rykkinn skole etter hvert blir også skolen rett bak oss ferdig.

Vi har og nærhet til Bibliotek som ligger på Rykkinnsenteret

Gommerud barnehage er med i et folkehelseprosjekt kalt «Robuste barn og unge». Prosjektet retter seg mot både foreldre og ansatte i barnehager og skoler i Rykkinn /Kolsås-området, med et mål om økt robusthet og god psykisk helse blant barn og unge. Prosjektets satsning i barnehage kalles «TETT PÅ- kvalitetsutvikling i bærumbarnehagen». Dette er et helhetlig system utarbeidet for å styrke kompetanse og kvalitet i barnehagene i Bærum kommune.

Personalet i Gommerud barnehage:

- **Tjenesteleder:** Trude Stensrud
- **Avdelingsleder:** Rita Heiestad

Øvre:

Bien: • Anja- pedagogisk leder • Rebecca – assistent • Masi – assistent	Gresshoppa: • Olga – pedagogisk leder • Karin - pedagogisk leder 80% • Maria- fagarbeider • Tina – fagarbeider – 60% • Hala – assistent 60% • Fariba - lærling

Nedre:

Maur: • Sikke – pedagogisk leder 80% • Karin – pedagogisk leder 20% • Jørn – fagarbeider • Zahida – assistent • Jamile - assistent 60%	Sommerfugl: • Hege – pedagogisk leder • Stine fagarbeider • Marianne – fagarbeider 60% • Fadma – assistent • Radu - lærling
Marihøna: • Bente – pedagogisk leder • Mira – fagarbeider • Veronika - fagarbeider • Stina – assistent 60%	Veps: • Gyda – pedagogisk leder • Amra – pedagogisk leder • June – fagarbeider • Uzma – assistent
Språkrommet: Marit 50%	

Personalet jobber til daglig på sine faste avdelinger, men vi har fokus på at vi er en barnehage som samarbeider på tvers for å hjelpe hverandre til det beste for barn og voksne. Vi har et stort mangfold i barnehagen, både i barnegruppen og i personalgruppen. Mangfold er viktig, og vi prøver så godt vi kan å tilrettelegge for at personalet får brukt sine sterke sider og ressurser til det beste for hele barnehagen. Vårt mål er å skape en god barnehage med gode dager for både barn og voksne.

Barnehagens planer skal synliggjøre hvordan vi omsetter vår visjon til praktisk handling i barnehagen. Vi fortsetter med å ha spesielt fokus på det psykososiale miljøet i barnehagen. I tråd med dette vil vi også i år ha «Relasjoner» som årets satsingsområde. Gjennom trygge relasjoner ønsker vi å gi barna gode erfaringer og opplevelser, slik at vi styrker barnas selvbilde, øker trivselen og bidrar til positiv utvikling og er med på å skape robuste barn. Gommerud barnehage er med i et folkehelseprosjekt kalt «Robuste barn og unge». Prosjektet retter seg mot både foreldre og ansatte i barnehager og skoler i Rykkinn /Kolsås-området, mål om økt robusthet og god psykisk helse blant barn og unge. Prosjektets satsning i barnehage kalles «TETT PÅ- kvalitetsutvikling i bærumsbarnehagen». Dette er et helhetlig system utarbeidet for å styrke kompetanse og kvalitet i barnehagene i Bærum kommune.

TETT PÅ – kvalitet i bærumsbarnehagen

«TETT PÅ- kvalitet i bærumsbarnehagen» er et helhetlig system utarbeidet for å styrke kompetanse og kvalitet i barnehagene i Bærum kommune.

Gjennom «TETT PÅ» ønsker vi å etablere et helhetlig system for å støtte barnas utvikling og læring som bygger på nyere forskning om kvalitet i barnehagen. Målet er at de ansatte skal bli enda bedre til å fremme barnas trygghet, trivsel, læring og språkutvikling i hverdagen. Samspill med varme og stimulerende voksne er barnehagekvalitet for alle barn, og vil legge et grunnlag som all utvikling og livsmestring bygger på.

I TETT PÅ skal CLASS (Class Room Assesment Scoring System) brukes som verktøy for å måle og forbedre kvaliteten i bærumsbarnehagen. Følgende områder, og kvaliteten på disse, blir det fokusert på: **emosjonell støtte, organisering av avdeling og støtte til læring og utvikling.**

Aktiviteter i TETT PÅ

I TETT PÅ skal alle ansatte bli godt kjent med de ulike kvalitetsområdene og hva som er god barnehagekvalitet. Dette skal skje gjennom ulike aktiviteter:

Felles planleggingsdager og personalmøter for alle ansatte

Sertifisering av observatører fra hver barnehage

Observasjon av avdeling og tilbakemelding

Veiledning

Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis

Gjennomføringen av barnehagens planer vurderes fortløpende gjennom hele året, og barnehageåret som helhet er evaluert på slutten av barnehageåret. Foreldrenes tilbakemeldinger på foreldresamtaler gir også viktige innspill til evalueringen og til planleggingen av arbeidet det kommende år.

Vi har jobbet mye med sosialt samspill mellom barna; hvordan vi er mot hverandre, tar hensyn og lærer oss de sosiale spillereglene som ligger til grunn for samspill og lek. Mye av tiden i barnehagen blir brukt til lek. Vi voksne er til stede og gir veiledning og støtte til barna i leken og situasjoner som oppstår der og da. Gjennom TETT på-satseiningen jobbes det systematisk med å fremme barnas trygghet, trivsel, læring og språkutvikling i hverdagen på alle avdelinger.

Barnehagen jobber med «Steg for steg», som er et verktøy for arbeidet med sosial og emosjonell kompetanse. Vi har jobbet med dette på avdelingene og har gode erfaringer med opplegget. Arbeidet med sosial kompetanse vil også neste år være nært knyttet til fokuset på relasjoner og barnas fysiske og psykiske helse og livsmestring.

Gommerud barnehage er med i et folkehelseprosjekt kalt «Robuste barn og unge» der både foreldre og ansatte i barnehager og skoler i Rykkinn og Kolsåsområdet deltar.

Barnehageåret 2021/2022 ble også et annerledes år. Det har vært mye fokus på smittevern og små kohorter, avdelingene har ikke kunne samarbeidet slik vi ønsker og det har ikke vært mulig å ha grupper på tvers.

Vurderingsarbeidet i Gommerud barnehage foregår på flere arenaer. For at hele personalet skal bidra brukes personalmøter aktivt i vurderingsarbeidet. Vi bruker varierte arbeidsmetoder som bidrar til at alle i personalgruppa blir hørt. Vurderingsarbeidet bygges i hovedsak på felles refleksjon, der hele personalet er involvert. Diskusjon rundt faglige og etiske problemstillinger il ys av egen praksis bidrar til at barnehagens pedagogiske virksomhet utvikles.

Barnehagens pedagogiske arbeid

Barnehagens verdigrunnlag

Barn og barndom

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt. Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidrar til å legge grunnlaget for et godt liv.

Barndommen er viktig i seg selv. Omsorg og trygghet er grunnleggende for at barn skal utvikle seg å tørre og vise seg frem. De voksne skal støtte, anerkjenne og være til stede for barna slik at de blir sett og forstått. Dette gjøres ved å veilede, sette ord på og rette oppmerksomheten mot det barna gjør. Barna skal få lov til å prøve og feile. De skal finne ut hva som er rett og galt og skape mestringsfølelse gjennom ulike aktiviteter i leken. Med tilstedeværende voksne kan vi møte hvert enkelt barn der de er, og ta vare på opplevelsen i her-og-nå-situasjoner.

Demokrati

Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonsevner og språklige ferdigheter.

Økt mangfold og individualisering gir behov for respekt og anerkjennelse for forskjellighet, demokratiforståelse og positive holdninger til å leve sammen i fellesskap. I Gommerud barnehage lar vi barna løse konflikter på en demokratisk måte, ved at vi hører på alle parter i en konflikt. Vi øver på at flere barn får være med på å bestemme i leken, slik at flere stemmer blir hørt. Det å øve seg på å balansere mellom å sette egne behov og ønsker først og hva som er best for fellesskapet, er viktig for barnets demokratiske utvikling.

Mangfold og gjensidig respekt

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på.

Vi vil at alle i Gommerud barnehage, barn og personale, skal føle stolthet over egen identitet. Personalet skal ivareta språklig og kulturelt mangfold. Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger.

«Barnehagen skal synliggjøre variasjoner i verdier, religion og livssyn» (Rp. s.9).

På den måten kan barna utvikle respekt for det som er forskjellig.

Vi ønsker at barnehagen skal gjenspeile det samfunnet som vi er en del av. Vi vil anerkjenne forskjeller og ulikheter, og se på dette som naturlig og berikende for alle. Vi ønsker å se på mangfoldet som en ressurs og er opptatt av at alle skal inkluderes i det flerkulturelle fellesskapet.

Personalet i Gommerud barnehage er opptatt av at barn og foreldre skal snakke morsmål når de er sammen. Morsmålet er viktig for egen identitet og mestring på mange områder, og er med på å øke barnas muligheter til forståelse og deltakelse i egen hverdag.

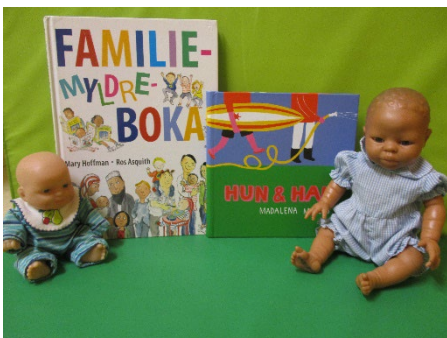
Likestilling og likeverd

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.

Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen.

Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.

Vi vil fremme likestilling og likeverd gjennom personalets holdninger og barns valgmuligheter i lek og materiell. Barnehagen har et rikt bibliotek med bøker som gjenspeiler barnehagens mangfold i bl.a etnisitet, språk, religion, kultur, seksuell orientering og kjønnsidentitet.

Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen.

Gjennom gode naturopplevelser på tur i skog og mark gir vi barna et grunnlag i å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barnehagen har en viktig oppgave i å fremme gode holdninger og verdier for et mer bærekraftig samfunn. Barna skal gjøre seg erfaringer med å gi omsorg, ta vare på omgivelsene og naturen.

I Gommerud barnehage går alle avdelinger på tur, og vi legger vekt på naturopplevelser i de ulike årstidene. Barn og voksne deler mange opplevelser, de iakttar og er aktive sammen. Gode opplevelser i naturen kan fremme forståelsen for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene. Dette er med på å hjelpe barna til å forstå sammenhenger, noe som igjen kan bidra til forståelse av at dagens handlinger har konsekvenser for framtiden

Gjennom arbeid med natur og miljø bidrar barnehagen til at barna utvikler respekt og får en begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen.

Bærum - en klimaklok kommune

Bærum kommune er godt i gang med sin satsing på å bli en klimaklok kommune, noe som skal bidra «til det grønne skiftet i Bærum». Barnehagenes bidrag til dette innebærer blant annet å arbeide slik med miljøet at de er sertifisert med Grønt flagg. Bærum kommune har en felles miljøplattform for de kommunale barnehagene. Dette innebærer at de kommunale barnehagene jobber med de samme miljøtemaene og mot de samme målene.

Vi ønsker at våre barnehagebarn skal ha følgende grunnleggende miljøkompetanser når de begynner på skolen:

- Vi passer på naturen rundt oss. vi rydder både vårt eget og andres rot – som ikke hører hjemme i naturen.
- Vi tar vare på dyr og planter.
- Vi kildesorterer mat, plast, glass og metall
- Vi skrur av vannet når vi ikke bruker vannet
- Vi er bevisste på riktig bruk av alle typer papir

Arbeidet med periodens tema VANN

Vann er svært viktig, samtlige dyr og planter må ha vann for å overleve og vår kropp består av ca. to tredjedeler vann. Ifølge Statistisk sentralbyrå og det norske Vannverksregisteret (tall fra 2003) bruker hver innbygger i gjennomsnitt 197 liter vann i døgnet. Det tilsvarer ca. 20 bøtter med vann.

Hvordan kan vi i barnehagene redusere mengden vann og hvorfor er dette viktig? Hva brukes vann til og hvilke ulike former har det? Hvor mye vann bruker vi om vi lar vannet renne når vi pusser tenner? Dette og flere spørsmål vil vi reflektere over og kanskje finne svar på i året som kommer.

Barnehagen har en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for et mer bærekraftig samfunn. Barnehagens styringsdokumenter er tydelige på at barnehagen skal arbeide miljørettet. I Rammeplan for barnehager (s. 10, 2017) står det følgende: «Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det.»

Mål og delmål

Hovedmål

- Barna gjør erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen
- Barnehagen bidrar til at barna på sikt får en forståelse for at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.

Delmål:

- Barnehagen legger til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring
- Barna har gode opplevelser med friluftsliv året rundt
- Økt forståelse for hvorfor og hvordan vi kan redusere mengden vann
- Oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper

Samarbeidspartnere

Foreldrene er naturlige samarbeidspartnere for oss.

Barnehagen gjennomfører en miljøgjennomgang med de eldste barna på høsten og våren. Dette er med på å danne grunnlaget for neste års handlingsplan og barnehagens miljøregler. Miljøhandlingsplanen med aktivitetsplan ligger på Gommerud barnehage sin hjemmeside.

Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.

Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.

Som en del av arbeidet med å gi alle barn i barnehagen et godt psykososialt miljø, har vi fokus på forebyggende arbeid mot mobbing.

Barnehagen og hjemmet har et felles ansvar for at mobbing ikke får utvikle seg, og det er viktig å være observant på endringer i barnas atferd. Et tett samarbeid mellom hjem og barnehage vil gjøre det lettere å fange opp dette.

Barn trenger å få delta i lek og få venner og knytte vennskapsbånd da dette danner grunnlaget for at de skal trives i barnehagen. Gjennom lek legger personalet til rette for gode relasjoner mellom barna som skal oppleve å bli sett, hørt og møtt av voksne med positive forventninger. Personalets holdninger og evne til å se barna er avgjørende for at barna skal oppleve at de er verdifulle og styrke følelsen av egenverd.

Samtidig skal vi gi barna støtte i å mestre motgang, kunne håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.

I samhandling med andre legges grunnlaget for sosial kompetanse. Barnehagebarna er sosiale aktører som selv bidrar til egen og andres trivsel, noe som er med på å fremme psykisk helse. Gjennom mange ulike motoriske aktiviteter ute og inne i hverdagen styrkes også den fysiske helsen.

Våren 2022 ble det laget kjøkkenhage i barnehage. Avdelingene har sådd frø som har stått inne først og etter hvert har det blitt satt ut. Vi har høstet både agurk, sukkererter, tomater, salat og gresskar.

I Gommerud barnehage har barna med matpakker hjemmefra, men to dager i uken serverer vi varm lunsj fra Barn til Bords. Maten er hjemmelaget, alltid med ferske råvarer og fokus på næringsrike, velsmakende og varierte retter.

Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.

Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskapere av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna.

Omsorg

Omsorg skal prege alle situasjoner i hverdagslivet, og kommer til uttrykk bl.a i lek, læring, stell, måltider og påkledning. Både store og små barn skal få dekket behovet for ro og hvile gjennom dagen. Omsorg er nært knyttet til oppdragelse, helse og trygghet, og er samtidig en viktig forutsetning for barns utvikling og læring. Det ligger mye omsorg i å gi barn varierte utfordringer og rom for meningsfulle aktiviteter.

Lek

Leken har stor betydning for barns utvikling og skal ha en fremtredende plass i barns liv. Å få delta i lek og få venner, er grunnlaget for at barn skal trives i barnehagen. Leken har en egenverdi og er en viktig side ved barnekulturen. Lek skiller seg fra all annen aktivitet ved at den er en spontan og skapende prosess som er styrt av barna selv. Gjennom leken lærer barna om seg selv og andre, de må fordele roller og bidra til samhandling. De bruker fantasien og tankene til å skaffe seg forståelse og se sammenhenger i tilværelsen.

Det er viktig for barnet å være med i fellesskapet som leken gir, og selvfølelsen vokser når barnet opplever å få venner som er glad for å se dem hver dag. Vi legger til rette for lek og vennskap innad på hver avdeling, men også på tvers av de faste barnegruppene. Det er personalets oppgave å stimulere og tilrettelegge leken og sørge for at barna får god tid til å leke. De eldste barna (Bjørnegruppa) er sammen to formiddager i uken.

I uteleken møtes småbarna på formiddagen, mens de store barna primært er ute etter formiddagsmåltidet

Personalet skal stimulere og tilrettelegge for god lek og sørge for at barna får tid til å leke.

Personalets holdninger og evne til å se barna er avgjørende for at barna skal oppleve at de er medvirkende og har innflytelse på egen hverdag.

Danning

Danning er mer enn utvikling, læring, omsorg, oppdragelse og sosialisering. Samtidig rommer danning alt dette. «Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur» Gjennom danning legges grunnlaget for barns allsidige utvikling. For personalet i barnehagen handler dette om å være til stede der barna befinner seg, slik at de kan veilede barna når dette er aktuelt. Veiledningen handler om å være i dialog med barna, ta deres meninger og tanker på alvor, og sammen komme fram til gode handlingsalternativer.

Gjennom en slik veiledning overføres verdier, normer, tanker og uttrykks- og handlingsmåter. Barna må få hjelp til å oppfatte hvilke rammer som er akseptable i samvær med andre. Dette krever et ansvarsbevisst personale som er nærværende og engasjert i det enkelte barns trivsel og utvikling, og som har fokus på sin relasjon til barna og relasjonen barna imellom.

Læring

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, vitebegjær og lærelyst og bidra til et godt grunnlag for livslang læring. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Læring foregår i det daglige samspillet og i relasjoner med andre mennesker. Læring er nært sammenvevd med omsorg, lek og danning. Barn lærer gjennom alt de opplever og erfarer på ulike områder.

Barnehagen skal styrke barns læring i formelle og uformelle læringssituasjoner. De formelle situasjonene er planlagt og ledet av personalet. Uformelle læringssituasjoner er nærmere knyttet til hverdagsaktiviteter og her-og-nå-situasjoner i lek, omsorg og annen samhandling. Personalet i barnehagen må ha et aktivt forhold til barns helhetlige læringsprosesser, og i Gommerud har vi utarbeidet vårt læringsyn:

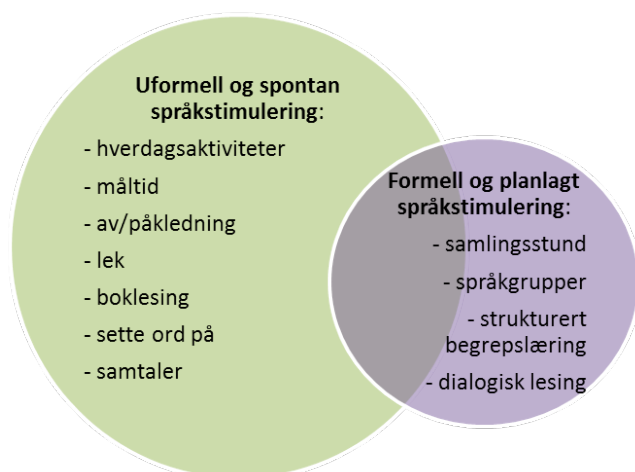
Barn er kompetente og lærer best i trygge, inspirerende omgivelser med andre barn og anerkjennende voksne.

Vennskap og fellesskap

Personalet skal legge til rette for vennskap mellom barna. Lek er en grunnleggende livs- og læringsform der barna utvikler seg i nær relasjon med de andre barna og med voksne. Barn skal mestre ferdigheter både for å komme inn i lek og for å opprettholde den. Lek kan være komplisert, og noen leker krever erfaring og øvelse. Mange barn lærer av å observere andre i lek, mens andre barn har behov for hjelp og støtte fra personalet for å bli inkludert i leken. Barna kan trenge hjelp til å tolke signaler fra andre deltakere i leken, forstå hva som skjer, og få oversikt. Personalet hjelper barna med å kommunisere tanker, meninger, ønsker og intensjoner slik at de blir aktive deltakere i leken. Personalet etablerer også lekegrupper, som gir god struktur og trygghet. I lekegruppene får personalet god oversikt over leken og kan i ro observere relasjoner og samhandling mellom barna for deretter å bidra støttende på en hensiktsmessig måte.

Kommunikasjon og språk

Språk er avgjørende for læring, sosiale relasjoner og vennskap, og årene før skolestart er den grunnleggende perioden for utvikling av språk. I Gommerud barnehage ønsker vi å legge til rette for et godt språkmiljø for alle barna i barnehagen. Personalet skal være språklige forbilder. Vi bruker språket aktivt gjennom barnas hverdag og er opptatt av at barna skal få allsidige erfaringer. Vi setter ord på og kommenterer barnas opplevelser og handlinger og er opptatt av språkstimulering i alle situasjoner gjennom hele dagen. I samling og frilek satser vi på bøker, eventyr, samtale, sanger, rim og regler. For å styrke språkforståelsen bruker vi bilder, flanellografer og konkrete. Dette gjør vi for at alle barna skal få et best mulig utbytte av barnehagedagen. De eldste barna, de eldste barna, jobber med metodiske språkleker.

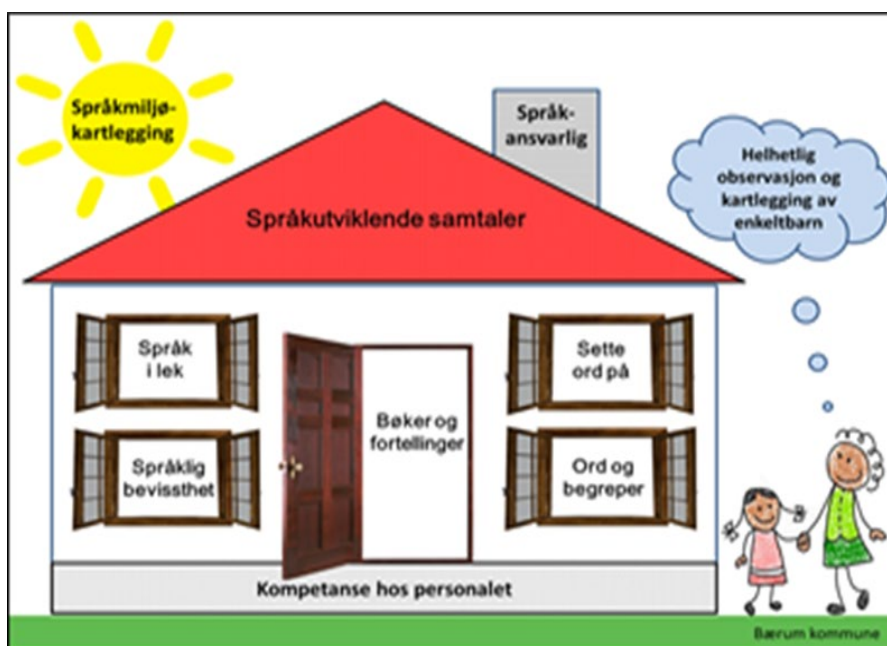

I Gommerud barnehage har vi mange flerspråklige barn, som til sammen snakker mer enn 30 ulike språk. Barnehagene i Bærum har ikke ressurser til tospråklig assistanse, og det fører til at det blir foreldrenes ansvar at barna lærer morsmål.

I vår barnehage synes vi det er viktig å iverksette språktiltak der det trengs mest, og dette er grunnen til at vi, etter samtykke fra foreldrene, gjennomfører en enkel språkkartlegging på alle 3-åringene i barnehagen. Kartleggingen er med på å danne grunnlaget for sammensetning og innhold i språkgrupper på avdelingene.

I barnehagen er det vår oppgave å gi barna gode norskkunnskaper. Dette gjør vi primært ved å ha fokus på språkstimulering gjennom hele dagen, i lek og aktiviteter, samlingsstund, garderobesituasjon, måltid osv.

En del barn får ekstra språkstøtte på avdelingene, og minoritetsspråklige barn over tre år deltar i språkgrupper på Språkrommet. Innholdet i språkgruppene er allsidig, og barna får varierte opplevelser og erfaringer gjennom lek og spill, eventyr og fortellinger, sang og andre aktiviteter.

I år har barnehagen fått tildelt midler til en 50% stilling som bare jobber med språk og språkstimulerende aktiviteter for barn i Gommerud barnehage.

Bærum kommune ved barnehagene veiledningscenter – har nå fått nytt navn – Kompetanseteam barnehage - har utarbeidet Standard for språkarbeid i Bærumsbarnehagen. Den ligger på barnehagens hjemmeside.

Barnas medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Barn har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet og delta i barnehagens planleggings- og vurderingsarbeid. Barna skal få en opplevelse av at de er medspillere i hverdagen, som skal være preget av barnas egne innspill, nysgjerrighet og interesser.

Å gi barn medvirkning betyr ikke at barna kan velge fritt og gjøre som de vil. Det handler om å anerkjenne barn som likeverdige i et fellesskap. Vi tar barnet på alvor og vektlegger å ta utgangspunkt i barnets individuelle behov. Barnet har rett til å ha egne meninger, behov og følelser, og skal bli hørt og tatt med på råd og avgjørelser. Medvirkning gir barnet muligheter til å ha innflytelse på eget liv og virke. I Gommerud barnehage mener vi at det er en menneskerett å kunne være en aktiv deltager i eget liv. Samtidig skal barnehagen bidra til at barna føler gruppetilhørighet og at de ser seg selv som en verdifull del av et større fellesskap.

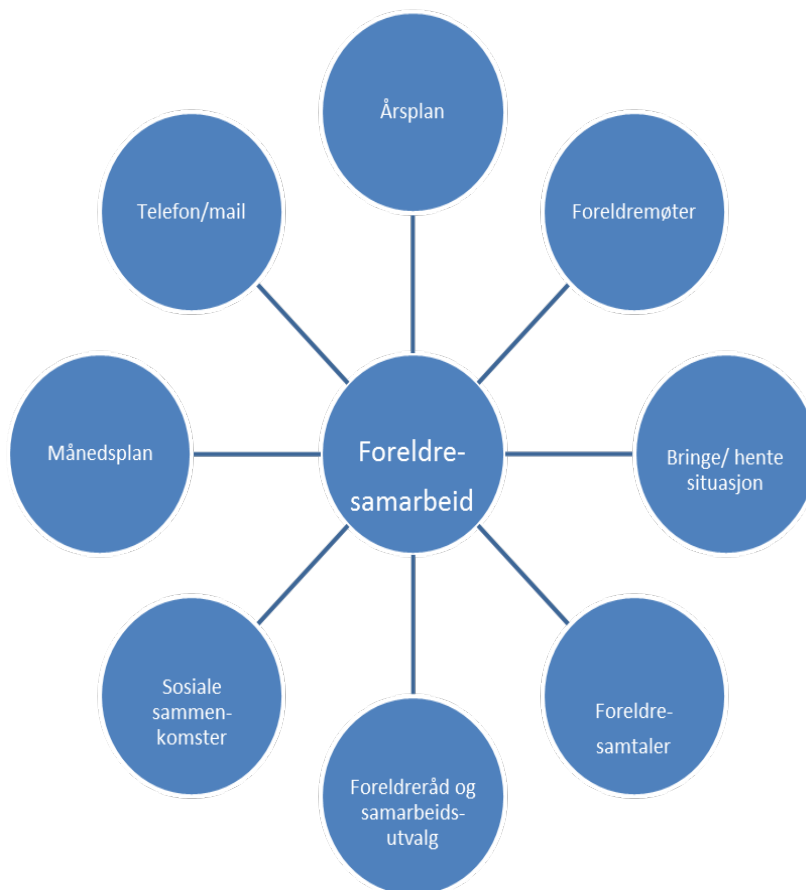
Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene og ivareta foreldrenes rett til medvirkning. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål.

Det er viktig med et godt samarbeid mellom foreldre og barnehagen.

Vi ønsker å ha en god og åpen dialog med foreldrene om barnet og dets utvikling, og at det er både personalets og foreldrenes ansvar å få til dette. Samarbeidet skal bygges på gjensidig respekt

Vi i Gommerud barnehage er opptatt av å legge til rette foreldresamarbeid og ha god dialog med foreldrene. Barnehagen skal legge til rette for at vi kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring. Vi har individuelle tilvenningssamtaler og utviklingssamtaler og 1-2 foreldremøter i løpet av året.

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen – tilvenning

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

I Gommerud barnehage legger vi vekt på å skape trygg tilknytning mellom tilknytningspersonene og barna, ved at de tilbringer mye tid sammen den første tiden etter at barnet har startet. De trenger flere dager på å bli trygge. Dette er en prosess som krever tid. Vi er opptatt av at tilvenningen skjer på barnets premisser og i tett dialog mellom foreldrene og barnehagen, slik at overgangen til barnehagen blir mykere. Ved å invitere foreldre og barn til barnehagen før barnehagestart, skapes gode forutsetninger for at barnet skal bli trygt og kjent.

Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.

I Gommerud barnehage har vi gode rutiner for at barna får en trygg overgang når de bytter avdeling. Personalet på ny avdeling tar initiativ til å bli kjent med barna som skal bytte. Det utarbeides en besøksplan for barnet, for å sikre at det går på besøk på ny avdeling flere ganger på våren.

I overgangen mellom barnehager følges Bærum kommunes fastsatte rutiner for overganger.

Fra barnehage til skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning.

For at overgangen fra barnehage til skole skal gå så bra som mulig, er det viktig at vi forbereder barna på skolestarten. To ganger i uka samler vi de eldste barna i barnehagen til Bjørnegruppe. I denne gruppa legger vi vekt på bl.a. språkaktiviteter, bevegelsesleker og trening i ulike ferdigheter, som klipping, fargelegging og lytting til høytlesning. Barna får også trening i å sitte rolig og vente på tur, opprettholde aktiviteter over tid, medvirke i egen hverdag og ta ansvar for de valg de tar med veiledning fra voksne. Vi leker med språk og tall gjennom «Språksprell» og «Tallsprell». I regi av «Asker og Bærum brannvesen» deltar vi på brannvernopplegget «Bjørnis».

Det er laget rutiner som skal være med på å skape en god overgang fra barnehage til skole.

Foreldrene til de eldste barna får informasjon om Bjørnegruppa og skolestarten på et foreldremøte på høsten. På foreldresamtalen på våren diskuteres det blant annet hvilken informasjon foreldrene synes det er viktig at skolen får. Vi har et nært samarbeid med Rykkinn skole. De fleste barna i Gommerud barnehage begynner der. Barna inviteres til ”lesevenner”. 4. klasse leser for barna, og har aktiviteter ute i skolegården. I tillegg får barn og foreldre invitasjon til «miniskoledag» før sommerferien på den skolen de skal starte på.

Planlegging, vurdering og dokumentasjon.

Planlegging

Planlegging gir grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen. Planleggingen er utgangspunkt for refleksjon og utvikling av barnehagens pedagogiske praksis. Planleggingen er med utgangspunkt i kunnskap om barns trivsel og utvikling, og den baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre.

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen må baseres på kunnskap om barns utvikling og læring individuelt og i gruppe, observasjoner, dokumentasjon, refleksjon og systematisk vurdering og på samtaler med barn og foreldre. For å sikre utvikling og progresjon bruker personalet planer som Rammeplan og Årsplan. Vi utarbeider ukeplaner, månedsplaner og progresjonsplan som inneholder en oversikt over aktiviteter, fremgangsmåte og mål.

Vurdering

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.

Barnehagen vurderer jevnlig det pedagogiske arbeidet. Vi beskriver, analyserer og fortolker ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vi drøfter hva vi har arbeidet med og om målene er oppnådd. Vurderingen av det pedagogiske arbeidet er viktig del for å sikre videre utvikling og progresjon hos barna.

Dokumentasjon

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen.

For å dokumentere og synliggjøre for foreldrene, barna og oss selv det vi jobber med i barnehagen bruker vi bilder og oppsummering av større prosjekter, turer vi har vært på, månedsbrev med tilbakeblikk på måneden som har gått. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet vi gjør gir foreldrene informasjon om hva barna opplever, lærer og gjør i barnehagen, og om hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert.

Barnehagen består av mange barn med sine ulikheter. Barn er unike og har forskjellige personligheter, og skal møtes med anerkjennelse og respekt for den de er. Barnet har rett til å ha egne meninger, behov og følelser, og skal bli sett og hørt og tatt med på råd og avgjørelser. Medvirkning gir barn mulighet til å ha innflytelse på eget liv og virke. Barnehagen skal bidra til at barna føler gruppetilhørighet, og at de ser på seg selv i et større fellesskap.

Barn har ulik måte å ta imot lærdom og informasjon på. Barnehagen er stadig i endring og utvikling og personalet ønsker å tilpasse hverdagen best mulig utfra enkeltbarn og barnegruppas behov. Dette kan være ulikt fra år til år, derfor gjør vi endringer i planer, dagsrytme m.m, slik at dette tilpasses barnas alder og modning.

Barnehagens digitale praksis

Et digitalt verktøy kan være alt fra kamera, kopimaskin, pc, printer eller Ipad

I Gommerud barnehage brukes pc og kamera brukes på avdelingene. Den pedagogiske målsetningen ved bruk av Ipad, er å utvikle språket for de som trenger det.

Personalet skal være aktive sammen med barna når de bruker digitale verktøy, slik at de skaffer seg mer kunnskap og undrer seg sammen med barna. Personalet gjør gjennomtenkte og reflekterte valg og finner ut hvordan teknologien kan skape nye og interessante muligheter. Dette gir meningsfulle og inspirerende opplevelser som kan berike og utvide barnehagens praksis.

Barnehagens fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter.

Arbeidet med fagområdene skal bidra til å fremme gode relasjoner mellom barn og voksne, og barna imellom. Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt, og fagområdene vil sjelden opptre isolert. Flere fagområder vil ofte være representert samtidig i et temaopplegg og i forbindelse med hverdagsaktiviteter og turer i nærmiljøet.

Det er selve læringsområdet og arbeidsmåtene barna skal bli kjent med. Arbeidet med fagområdene må tilpasses barnas alder, interesser, barnegruppens sammensetning og øvrige forutsetninger. Alle barn skal få like muligheter til å møte utfordringer som svarer til deres utviklingsnivå.

Kommunikasjon, språk og tekst

I Gommerud barnehage representerer vi mange ulike kulturer og språk. Vi er opptatt av å synliggjøre språklig og kulturelt mangfold, støtte barnas ulike kulturelle uttrykk og identiteter og fremme mangfold i kommunikasjon. Vi legger vekt på rim, regler, sanger, eventyrfortelling, sanger på ulike språk, bøker, samtaler, bruk av konkrete, kroppsspråk. Dette mener vi skaper et variert språkmiljø der barna får mulighet til å oppleve glede ved å bruke språk og kommunisere med andre. Engasjerte voksne er med på å invitere til ulike typer samtaler der barna får anledning til å fortelle, undre seg, reflektere og stille spørsmål.

Kropp, bevegelse, mat og helse

«Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og de opplever motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger».

Gjennom ulike aktiviteter bidrar barnehagen til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser.

Det fysiske miljøet i Gommerud barnehagen er godt tilrettelagt for utfordringer på ulike nivåer. Barna gis mulighet til ulike aktiviteter som stimulerer både fin og grovmotorikk. Utelekeklassen innbyr til variert aktivitet med naturlig ulendt terreng og spennende lekeapparater. Vi går ofte på turer i skogen i ulendt terreng og bruker kroppen på en annen måte enn i uteleken i barnehagen. Aktivitetene på turene følger årstidene og om vinteren går alle på aketurer. De eldste går i tillegg på ski og skøyter.

Vi legger vekt på at maten er næringsrik, variert og sunn og vi får varm mat levert fra «Barn – til-bords» 2 g i uken. Barna blir introdusert for nye smaker og voksne er opptatt at alle får oppleve god atmosfære under måltidet.

Kunst, kultur og kreativitet

For at barn skal skape sin egen kultur ut fra egne opplevelser må barnehagen gi barnet mulighet til å uttrykke seg estetisk. Dette gjør vi ved å gi barn daglig tilgang til bøker, bilder, instrumenter, variert materiale og verktøy. Vi har tilrettelagt avdelingene for skapende aktiviteter, der vi har plassert leker og materialer godt tilgjengelig og i barnas høyde.

Natur, miljø og teknologi

Gommerud barnehage ligger i naturskjønne omgivelser, med skogen som nærmeste nabo. Det gir flotte muligheter for natur og uteliv og nærmiljø brukes aktivt. Personalet legger til rette for mangfoldige naturopplevelser og vi bruker naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring. Vi gjør enkle forsøk for eksempel knyttet opp mot is, vann og farger.

Ved å bruke bøker og digitale verktøy gjør barna seg mange erfaringer med hvor vi kan hente informasjon fra og få svar på det vi undres over. Vi i Gommerud barnehage er miljøbeviste og de voksne går foran som gode rollemodeller. Barnehagen er opptatt av å finne miljøvennlige produkter og ta miljøvennlige valg. Vi kildesorterer og er opptatt av hvordan vi verner om naturen når vi er ute på tur. Dette gir barna mulighet til å ta miljøansvar og er med på å bidra til en bærekraftig utvikling.

Antall, rom og form

I barnehagehverdagen ligger det mange muligheter for at barn kan gjøre matematiske erfaringer. Det handler om å oppdage, utforske og skape strukturere og hjelpe barna å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med for eksempel sammenligning og visualisering. Vi sorterer og kategoriserer, måler, teller, legger til, trekker fra og deler. Ved bruk av bøker, spill, naturmaterialer, leker og utstyr i ulike hverdagsaktiviteter, inspirerer personalet barna til matematisk tenkning.

Etikk, religion og filosofi

Gommerud barnehage representerer ulike kulturer og religioner. Ved å bli kjent med andre kulturer og religioner, utvikler man respekt og toleranse for hverandre. Vi er opptatt av at vi skal reflektere og respektere og bli kjent med det mangfoldet som er representert i barnegruppen, samtidig som vi skal ta med oss verdier og tradisjoner i den kristne og humanistiske kulturarv. Ravnegruppen har som tradisjon å besøke Bryn kirke, og få omvisning der i løpet våren. I desember pynter alle barn og ansatte juletreet i kirken. Vi markerer jul og Id i Gommerud barnehage.

Nærmiljø og samfunn

Barnehagen er opptatt av felleskap og likestilling. Det er like muligheter for alle uavhengig av kjønn, alder, etisk og funksjonsnivå, sosial og kulturell bakgrunn. Vi oppmuntrer barna til å medvirke i egen hverdag og i alle barnehagens aktiviteter. Barnehagen ønsker at alle barn skal bli sett og hørt og at alle skal bli en del av barnegruppen. Vi aksepterer ikke diskriminering, fordommer, stereotyper og rasisme

Våre turer går ofte i nærmiljøet og med dette styrker vi barnas tilhørighet og trygghet til området. Vi er også opptatt av å fremme barnas trafiksikkerhet. Trafikkopplæring skjer i Nærmiljøet sammen med personalet og foreldrene som gode rollemodeller.

Progresjon

Progresjonsplanen synliggjør og konkretiserer hva vi ønsker å vektlegge innenfor hvert fagområde. Planen viser hvilke opplevelser og erfaringer vi ønsker at barna skal få på de ulike alderstrinn. Det er viktig å merke seg at det barnet opplever og deltar i de første årene i barnehagen, skal videreføres de neste årene. I barnehagen er vi opptatt av å styrke relasjonene og skape gode prosesser gjennom arbeidet med fagområdene

Progresjonsplan Gommerud barnehage.

Fagområde	0 – 2-åringar	3 – 4-åringar	5-åringar
Kommunikasjon, språk og tekst	• Bruke bildebøker • Velge bøker som gjenspeiler barnegruppens mangfold • Kroppsspråk, ord og benevnelser	• Velge bøker som viser ulike måter å leve på • Rollelek • Enkle spill som lotto og memory Språksprell. Oppmerksomhet for lyd + Rim og regler (4-åringene)	• mye tekst • Ha et bevisst forhold til likestilling og mangfold i bøker og fortellinger • Tekstskaping / lage små historier • Spill og puslespill m/ mange brikker Språksprell: Rim og regler + Stavelsesdeling
Kropp, bevegelse, mat og helse	• Turer / bruke uteområdet aktivt • Bevegelse til musikk fra ulike kulturer • Benevne kroppsdelar / bevisstgjøring / peke • Sanger, rim og regler om kroppen	• Turer i ulendt terreng / hinderløype • Bevegelse til musikk fra ulike kulturer • Grovmotoriske og finmotoriske øvelser • Sette navn på kroppsdelar	• Lengre turer • Bevegelse til musikk fra ulike kulturer • Skoleforberedende grovmotoriske og finmotoriske aktiviteter • Kropp og helse – gode matvaner og hygiene
Kunst, kultur og kreativitet	• Rable og male • Spille på enkle rytmeinstrumenter • Musikk fra Norge og andre land • Sanger, rim og regler	• Male til musikk • Lytte til musikk, - spille selv • Eventyr og sanger fra/om Norge og andre land • Kultur og kunst fra ulike land	• Male/tegne fra eventyr • Lytte til musikk, - spille selv • Eventyr og sanger fra/om Norge og andre land • Kultur og kunst fra Norge og andre land • Bilder av arkitektur og landskap fra Norge og andre land
Natur, miljø og teknologi	• Turer i nærmiljøet • Se på det som lever i naturen • Bruke sansene	• Bli kjent med nærområdet og bruke naturen som leke- og læringsarena • Natur i Norge og andre land	• Lengre turer / bruke naturen som leke- og læringsarena • Lære om klima og årstider i Norge og andre lan

	• Bli kjent med dyr og dyrelyder + synge om dyr	• Miljøbevissthet og kildesortering • Dyr i Norge og andre land • Bli kjent med digitale verktøy	• Naturobservasjoner • Mer selvstendig bruk av digitale verktøy.

Etikk, religion og filosofi	• Bordskikk • Folkeskikk – rett og galt • Situasjonsbetinget læring • Steg for steg (Følelser) • Undre seg	• Vise hensyn og vente på tur • Gjøre barna oppmerksomme på tradisjoner og høytider • Steg for steg (Empati) • Filosofere – bruke bøker	• Vise hensyn og vente på tur – empati • Bli kjent med og respektere tradisjoner og høytider • Gjøre barna oppmerksomme på ulike religioner • Steg for steg (Konflikthåndtering / Mestring av sinne) • Filosofere rundt begrepene likeverd, mangfold og likestilling • Bruke pc og bøker for undring og læring
Nærmiljø og samfunn	• Korte turer i nærområdet • Bli kjent med barnehagens område	• Bli kjent i barnehagens nærmiljø • Bli kjent med og respektere ulike måter å leve på • Nasjonaldager • Kongehuset	• Lokal infrastruktur f.eks. bibliotek • Kart og globus • Monarki og republikk • Brannvernopplæring • Opptredener
Trafikk	• Bruke gangfelt og fortau på tur (gang og sykkelsti)	• Lære å bruke sansene i trafikken	• Lære om skilt og trafikklys
Antall, rom og form	• Enkel telling • Sang, rim, regler • Enkle matematiske former • Puslespill med få brikker	• Telle litt på ulike språk • Spill – bl.a. telle en til en • Fargelegge og øve formbegreper • Puslespill • Sortere	• Telle til 5 på ulike språk • Spill og puslespill • Forsøk med mengde og form • Enkel matematikk og Tallsprell • Former og mønstre • Bruke inne- og utemiljøet til praktisk læring

Kompetanseplan

Gjennom ulike kompetansetiltak kan de ansatte styrke sin kompetanse og pedagogiske praksis i tråd med rammeplanen

Plan for kompetanseutvikling for ansatte 2020 – 2021 i Gommerud bhg:

Høst 2022:	Vår 2023:
• Kurs:CLASS – for alle nyansatte • Førstehjelpskurs • Fokus på domene Emosjonell støtte og Organisering av avdeling i satsningen Tett på • Opplæring for «snakkefaddere»	• Nettverk for assistenter, fagarbeidere og pedagoger • Kurs for alle ansatte i programmet snakke med barn • Fokus på domene Støtte til læring og utvikling i satsningen Tett på

Planleggingsdagene i barnehageåret 2022-2023:

Barnehagen er stengt disse dagene:

- Torsdag 18. august 2022
- Fredag 19. august 2022
- Fredag 28. oktober 2022
- Mandag 2. januar 2023
- Fredag 12. mai 2023